

Informacja z działalności Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddziału w Ciechanowie w 2021 r. na terenie powiatu ciechanowskiego w 2021 r.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddział w Ciechanowie realizuje zadania związane z nadzorem nad zdrowiem roślin, zapobieganiem zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, integrowaną produkcją oraz wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym.

Zadania te wynikają z ustawy :

- o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 13 lutego 2020 r. (Dz.U. 2021 r., poz. 147),
- ustawy o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013r. (Dz.U. 2020 r., poz. 2097),
- Ustawa o ochronie roślin przed agrofagami z dnia 3 lutego 2020 r. (tj. Dz.U. 2022 r., poz. 2056) ,
- ustawy o nasiennictwie z dnia 9 listopada 2012r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 129) i są spójne z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa.

W 2021 r. realizacja w/w zadań prowadzonych na terenie powiatu ciechanowskiego przebiegała w sposób następujący:

Nadzór Fitosanitarny

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych niekwartantowych

Przeprowadzano obserwacje i kontrole roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów w celu ustalenia występowania organizmów szkodliwych. Działania te prowadzone były na przestrzeni całego roku kalendarzowego, przy czym największe ich nasilenie występowało w okresie wegetacji roślin polowych.

Dane z obserwacji dotyczące między innymi rodzaju upraw, terminów obserwacji i zidentyfikowanych organizmów szkodliwych oraz ich stopnia nasilenia odnotowywane były w prowadzonym rejestrze obserwacji oraz gromadzone w krajowym zintegrowanym systemie informatycznym ochrony roślin i nasiennictwa.

Ogółem w 2021r. przeprowadzono 10 obserwacji, identyfikując 4 organizmy szkodliwe zbóż.

Na podstawie wyników obserwacji można stwierdzić, że nasilenie występowania organizmów szkodliwych wystąpiło na poziomie 4% .

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych kwarantannowych

Głównym celem realizacji funkcjonowania systemu kontroli zdrowotności roślin jest określenie agrofagów szkodliwych kwarantannowych oraz roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, będących żywicielami agrofagów kwarantannowych stanowiących groźbę dla ich rozprzestrzeniania.

W pierwszej kolejności kontroli zdrowotności pod kątem występowania agrofagów szkodliwych, podlegała produkcja materiału rozmnożeniowego w szczególności: sadzeniaków ziemniaka, materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych oraz ziemniaków innych niż sadzeniak. W związku z powyższym, w 2021 r. inspektorzy ochrony roślin przeprowadzili na terenie powiatu 306 kontroli stanu fitosanitarnego pod kątem wystąpienia organizmów kwarantannowych. Kontrole przeprowadzano w najbardziej optymalnych terminach w okresie wegetacji, gdy prawdopodobieństwo wystąpienia objawów porażenia lub wykrycia agrofagów kwarantannowego było największe. Kontrole zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów opierają się na ocenie organoleptycznej, w szczególności, jeśli objawy występowania są łatwe do identyfikacji. W przypadkach podejrzenia o występowanie agrofagów szkodliwych, pobierane były próby do analizy laboratoryjnej.

Próby do analiz pobierane były również w celu wykrycia infekcji latentnych niektórych agrofagów szkodliwych, szczególnie w przypadku materiału rozmnożeniowego.

Dotyczyło to badań:

- bulw sadzeniaków ziemniaka oraz ziemniaków towarowych na obecność bakterii *Clavibacter sepedonicus* (czynnik sprawczy – bakteriozy pierścieniowej) oraz *Ralstonia solanacearum* (czynnik sprawczy- śluzaka), i *Meloidogyne* spp.
- materiału szkółkarskiego roślin ozdobnych i sadowniczych , gatunków z rodzaju *Prunus* – *Plum pox virus* (szarka) oraz żywicieli bakterii *Xylella fastidiosa* w roślinach ozdobnych.
- Monitoring drzewostanów leśnych z rodzaju *Pinus* spp. na obecność występowania *Bursaphelenchus xylophilus*.

Pobierano również próby gleby do badań na obecność *Globodera rostochiensis* (mątwik ziemniaczany), *Globodera pallida* (mątwik agresywny) i *Synchytrium endobioticum* (rak ziemniaka) ze wszystkich pól przeznaczonych pod nasadzenia materiału szkółkarskiego roślin

sadowniczych i ozdobnych jak również prowadzony był monitoring pod uprawę ziemniaka innego niż sadzeniak u podmiotów wpisanych do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych.

Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 124 próby. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych w pobranych próbach nie stwierdzono występowania agrofagów kwarantannowych .

Przeprowadzono 18 kontroli dotyczących wykonania obowiązków określonych w decyzjach administracyjnych. W ich wyniku stwierdzono, że posiadacze (adresaci decyzji) zarażonych partii roślin oraz gruntów, wykonali nałożone na nich obowiązki w tym zakresie.

- w zakresie kontroli fitosanitarnej eksportu

Rośliny i produkty roślinne będące przedmiotem eksportu poddawane były kontroli fitosanitarnej zgodnie z przepisami fitosanitarnymi państw przeznaczenia. Celem w/w kontroli było sprawdzenie czy określone rośliny lub produkty wywożone do państw trzecich spełniają wymogi fitosanitarne danego kraju.

Po przeprowadzonej kontroli towarów i spełnieniu przez nie wymagań fitosanitarnych, określonych w przepisach kraju przeznaczenia, wydawane jest świadectwo fitosanitarne dla eksportu lub reeksportu.

Wystawiono 80 szt. świadectw fitosanitarnych dla potrzeb eksportu. Głównymi kierunkami eksportu były Federacja Rosyjska, Białoruś, Ukraina, Norwegia, Armenia, Mołdawia, Islandia, Wielka Brytania , Azerbejdżan. Przedmiotem eksportu były sadzonki ukorzenione roślin ozdobnych w torfie oraz chrobotek reniferowy preparowany.

- w zakresie rejestracji przedsiębiorców i wydawania paszportów roślin

Jest to element kontroli zdrowotności roślin. Obowiązkowi temu podlegają producenci, dystrybutorzy oraz importerzy określonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów. Wymóg ten dotyczy produkcji i obrotu następującymi grupami roślin i produktów:

- materiał rozmnożeniowy roślin ozdobnych i sadowniczych /np. nasiona, sadzonki, podkładki, zrazy , drzewka owocowe, rośliny przeznaczone do sadzenia, cebule, bulwy, kłącza itp./,
- ziemniaki sadzeniaki oraz towarowe,
- owoce cytrusowe i inne owoce importowane z krajów nieeuropejskich,

- drewno i oddzielona kora określonych gatunków drzew iglastych i liściastych.

Każdy zarejestrowany przedsiębiorca po wpisaniu do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych otrzymuje numer rejestracyjny.

Indywidualny numer rejestracyjny jest zamieszczany na paszportach roślin, a także w kontaktach ze służbą, która dokonała rejestracji jak również w kontaktach handlowych (targowiska, centra dystrybucyjne, sortownie, pakownie, sklepy itp.). Obowiązku rejestracji dotyczy również wszystkich producentów produkujących ziemniaki na rynek międzynarodowy oraz rynek krajowy (tj. dostarczający do firm dystrybucyjnych i handlowych, zakładów przetwórczych itp.).

W bieżącym roku informowano producentów ziemniaka o dalszej konieczności tego obowiązku.

Z terenu powiatu, wpisu do Urzędowego Rejestru Podmiotów Profesjonalnych dokonało 112 podmiotów. W grupie tej znaleźli się producenci szkółkarskiego materiału rozmnożeniowego roślin ozdobnych i sadowniczych oraz producenci i dystrybutorzy ziemniaka innego niż sadzeniak / konsumpcyjny i przemysłowy/ i eksporterzy.

Wpisu do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych w 2021 r dokonało 9 podmiotów, w tym : 5 producentów ziemniaka innego niż sadzeniak, 3 producentów materiału rozmnożeniowego roślin ozdobnych, 1 dystrybutor ziemniaka innego niż sadzeniak.

Spełniając określone wymagania specjalne, materiał roślinny może być przemieszczany na obszarze całej wspólnoty. Potwierdzeniem spełnienia tych wymagań oraz gwarancją, że materiał ten jest wolny od organizmów kwarantannowych jest zaopatrzenie jego w tzw. „paszport roślin”. W paszport roślin zaopatrywane są rośliny, produkty roślinne i przedmioty, będące w posiadaniu podmiotów umieszczonych w rejestrze przedsiębiorców.

W 2021r. wystawiono 79 szt. paszportów roślinnych wystawionych na 274 500 szt. roślin przeznaczonych do sprzedaży na Polskę.

Nadzór z zakresu Ochrony Roślin i Nawozów

- w zakresie obrotu i stosowania środków ochrony roślin

Na terenie powiatu funkcjonują 24 punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin.

Najwięcej jednostek prowadzących obrót zlokalizowanych jest w granicach miasta Ciechanowa, w większości gmin jest co najmniej 1 punkt sprzedaży.

Ustawa o środkach ochrony roślin nakłada na producentów rolnych obowiązek prowadzenia dokumentacji wykonywanych zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin. Obowiązek ten ciąży na wszystkich posiadaczach stosujących środki ochrony roślin w prowadzonej produkcji roślinnej.

Zabiegi środkami ochrony roślin mogą wykonywać osoby posiadające aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia upoważniającego do wykonywania tych czynności, które ważne jest przez okres 5 lat od dnia jego wystawienia.

Na terenie działania Oddziału Ciechanów przeprowadzono łącznie: 5 szkoleń w tym:

- z zakresu: „ Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków , z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie” 8 szkoleń , w których uczestniczyło 139 osób,

Szkolenia te prowadził:

- Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie , ul. Czereśniowa 98, 02-456 Warszawa,

Zaświadczenie daje również podstawę do zakupu środków ochrony roślin przeznaczonych dla profesjonalistów.

Badania sprawności technicznej opryskiwaczy prowadziło 10 jednostek mających swoją siedzibę działalności poza powiatem ciechanowskim. Ogółem jednostki te przebadaly 338 szt. opryskiwaczy ze skutkiem pozytywnym .

Wszystkie opryskiwacze , które uzyskały pozytywne wyniki badań , mogą być eksploatowane w zakresie wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin przez okres 3 lat. Szacuje się , że na terenie powiatu rolnicy są w posiadaniu ponad 1025 szt. opryskiwaczy polowych. Z eksploatowanych opryskiwaczy ponad 830szt. jest w okresie sprawności technicznej co stanowi 81 %.

Zgodnie z Krajowym Planem Działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, który zakłada utrzymanie poniżej poziomu 20% odsetek opryskiwaczy bez aktualnych badań technicznych.

W 2021 r. przeprowadzono 150 kontroli z zakresu obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

Zakres przeprowadzonych kontroli dotyczył:

- sprawdzenia prawidłowości prowadzenia obrotu środkami ochrony roślin oraz prawidłowej sprzedaży materiału siewnego zaprawionego środkami ochrony roślin, przeprowadzono 22 kontrole.

- sprawdzenie prawidłowości wykonywania zabiegów w zakresie stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono 121 kontroli.
- kontrole badań skuteczności środków ochrony roślin, przeprowadzono 6 kontroli.
- kontrole jednostek szkoleniowych, przeprowadzono 1 kontrolę.

W trakcie kontroli sprawdzających prawidłowość stosowania środków ochrony roślin w 3 kontrolach stwierdzono 5 nieprawidłowości polegającą na:

- stosowaniu środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą 1 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 19 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (Dz.U. 2020 r., poz. 2097),
- stosowaniu środków ochrony roślin sprzętem niesprawnym technicznie 1 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 32 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (Dz.U. 2020 r., poz. 2097).
- nieprowadzenie i nieprzechowywanie dokumentacji przez okres trzech lat przez użytkowników profesjonalnych, 2 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 24 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (Dz.U. 2020 r., poz. 2097).
- stosowanie środków ochrony roślin w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi zwierząt lub środowiska , w szczególności nie uwzględniając :
 - a) możliwości zniesienia środków ochrony roślin na obszary lub obiekty nie będące celem zabiegu 1 nieprawidłowości, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 20 a, ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (Dz.U. 2020 r., poz. 2097).

W trakcie kontroli sprawdzających prawidłowość prowadzenia obrotu środków ochrony roślin w 1 kontroli stwierdzono 1 nieprawidłowość polegającą na:

- wprowadzanie do obrotu środków ochrony roślin w opakowaniu jednostkowych niezgodnie z zezwoleniem MRiRW, co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 2, ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (Dz.U. 2020 r., poz. 2097).

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono mandaty karne.

W ramach nadzoru nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin z plantacji towarowych pobrano 13 prób płodów rolnych w celu określenia pozostałości środków ochrony roślin, a tym samym przestrzegania okresów karencji. W badanych próbach nie stwierdzono przekroczeń NDP pozostałości środków ochrony roślin określonych w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz ich powierzchni /Dz.U.L70 z dnia 16.03.2005 r./

Nadzoru nasienny

Nadzór nasienny prowadzi stały nadzór nad podmiotami, które posiadają wpis w urzędowym rejestrze podmiotów profesjonalnych przedsiębiorców, rolników i dostawców znajdujących się na terenie powiatu ciechanowskiego, którzy zajmują się produkcją i przygotowaniem do obrotu materiału siewnego roślin rolniczych jak i materiału nasadzeniowo – rozmnożeniowego oraz stały nadzór nad akredytowanymi kwalifikatorami, akredytowanymi próbobiórcami, którzy uzyskali akredytację wojewódzkiego inspektora.

Najważniejsze przedsiębiorstwa na terenie powiatu ciechanowskiego, zajmujące się produkcją, przygotowaniem do obrotu oraz obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych należą:

- Dariusz Żmijewski Przedsiębiorstwo Nasienne „CIECHSEED” Handel-Usługi - Produkcja, 06-400 Ciechanów, ul. Śmiecińska 14 – producent kwalifikowanego materiału siewnego roślin zbożowych, bobowatych drobnonasiennych oraz mieszanek nasiennych.
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Kownatach Żędowych, ul. Ciechanowska 57, 06-400 Ciechanów – producent kwalifikowanego materiału siewnego roślin zbożowych.
- Humięcki Adam Stanisław "AGRO-PEST" Hurtownia Środków Ochrony Roślin ul. Śmiecińska 13, 06-400 Ciechanów prowadzący tylko obrót materiałem siewnym,
- Ciechanowska Spółdzielnia Mleczarska, ul. Mleczarska 16A, 06-400 Ciechanów - prowadząca obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych oraz mieszanek nasiennych roślin pastewnych.
- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „CHEMIROL” Spółka z o.o., ul. Przemysłowa 3, 88-300 Mogilno (woj. kujawsko-pomorskie) prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych
- Handel Artykułami Rolno- Przemysłowymi Jacek Szarlak, Pomorze 25B, 06-406 Opinogóra Górna prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych
- PROCAM Polska Sp. z o.o., ul. Nowy Świat 42/44, 80-299 Gdańsk Oddział Ciechanów, ul. Płocka 40A (woj. pomorskie) prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych

Przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją kwalifikowanego materiału siewnego z plantacji nasiennych - zgłosiły do oceny polowej w 2021 roku : 48 plantacji nasiennych roślin rolniczych o łącznej powierzchni 208,1 ha oraz 1 plantację materiału szkółkarskiego o pow. 1,0 ha

Ww. plantacje zostały założone i zgłoszone do oceny polowej przez 7 firm nasiennych oraz 1 dostawcę. Stan ocenianych plantacji nasiennych należy określić jako dobry, nieróżniący się od stanu w latach ubiegłych.

Ocenę polową plantacji nasiennych roślin rolniczych w 2021 roku przeprowadzali:

- kwalifikator urzędowy (pracownik WIORiN Oddziału Ciechanów) – 9 plantacji nasiennych;
- kwalifikatorzy akredytowani (pracownicy firm nasiennych - którzy uzyskali akredytację WIORiN do oceny polowej) - 39 plantacji nasiennych.

Na terenie powiatu ciechanowskiego działa 9 dostawców zajmujących się zawodowo produkcją materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych oraz materiału rozmnożeniowo - nasadzeniowego roślin ozdobnych, w tym 1 gospodarstwo prowadzi produkcję materiału kwalifikowanego, 2 gospodarstwa prowadzą wyłącznie produkcję materiału szkółkarskiego kategorii CAC oraz 6 dostawców materiału ozdobnego. W 2021 roku do oceny polowej zgłoszono 1 plantację materiału szkółkarskiego, tj. plantację podkładek wegetatywnych jabłoni na pow. 1,0 ha.

Powierzchnia uprawy materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii CAC w 2021r. wyniosła – 6,20ha. Jest to wyłączenie produkcji podkładek wegetatywnych jabłoni oraz sadzonek porzeczek i borówki.

Działające na terenie powiatu gospodarstwa szkółkarskie zajmują się głównie produkcją materiału przeznaczonego dla profesjonalnych odbiorców zajmujących się zawodowo produkcją materiału szkółkarskiego.

W przedsiębiorstwach oraz u innych podmiotów, gdzie prowadzone jest wytwarzanie i obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, przeprowadzono w 2021 roku 78 kontroli. Tematami kontroli były zagadnienia: przyjęcie wniosków do oceny polowej plantacji nasiennych roślin rolniczych i materiału szkółkarskiego, wytwarzanie, przerób oraz obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, sadowniczych i ozdobnych, przyjęcie informacji dotyczących obrotu materiałem siewnym oraz ocena pracy akredytowanych kwalifikatorów i próbobiórca materiału siewnego.

Oddział w Ciechanowie przeprowadził 7 kontroli upraw kukurydzy oraz 5 kontrole upraw rzepaku ozimego na obecność organizmów genetycznie zmodyfikowanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 czerwca 2001r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U z 2021r. poz. 789). Pobrał 12 prób materiału roślinnego oraz 1 próbę materiału siewnego rzepaku ozimego i 1 próbę materiału siewnego kukurydzy znajdujących się w obrocie u przedsiębiorców wprowadzających materiał siewny do obrotu 2021 zgodnie z Zarządzeniem nr 13/2021r. z dn. 22. 05.2021r. Głównego Inspektora

Ochrony Roślin i Nasiennictwa w sprawie zasad kontroli stosowania materiału siewnego. Próby zostały przekazane do Centralnego Laboratorium w Toruniu. Wyniki negatywne. Przeprowadzone kontrole wykazały, że właściciele kontrolowanych gospodarstw przestrzegają przepisów dot. zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810. Rolnicy posiadali wymaganą dokumentację dotyczącą zakupionego materiału siewnego. W 2021 r. ogółem skontrolowano 35 podmiotów wytwarzających, prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych, materiałem rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin ozdobnych. Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie pobrano ogółem 70 szt. prób do oceny laboratoryjnej (zdolność kiełkowania nasion). Wszystkie próby w wyniku badania laboratoryjnego spełniały wymagania jakościowe.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa pełni nadzór nad zdrowiem roślin , nasiennictwem, obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin i nawozami.

Realizuje zadania, do których należą min. zabezpieczenie terytorium Polski przed organizmami szkodliwymi, ochronę upraw wewnątrz kraju, nadzór nad wytwarzaniem materiału siewnego, nadzór nad obrotem i stosowania środków ochrony roślin i nawozów, co wpływa na jakość żywności, bezpieczeństwo konsumenta oraz środowiska.

KIEROWNIK

Oddziału w Ciechanowie

Wojciech Królikowski